

โครงการ "การติดตามผลระบบบริการยุติการตั้งครรภ์
และพัฒนาสวัสดิการระบบบริการวิถีชีวิต
ในบริบทกฎหมายยุติการตั้งครรภ์ฉบับใหม่"

ARSA

สมาคมพัฒนาเครือข่ายอาสา RSA
WWW.RSATHAI.ORG

จดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
เสนอโดย เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม และองค์กรภาคีรวม 36 องค์กร
เนื่องในวันเคลื่อนไหวสากลเพื่อสุขภาพผู้หญิง (International Day of Action for Women's Health)
วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

**เรื่อง การเร่งรัดจัดทำประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก
ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 (5) และการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเรื่อง
กฎหมายทำแท้งฉบับใหม่นี้อย่างกว้างขวาง**

ประเทศไทยได้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตราว่าด้วยการทำแท้ง ตามพระราชบัญญัติแก้ไขประมวล
กฎหมายอาญา ฉบับที่ 28 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 บัดนี้ผ่านไป 16 เดือนแล้ว
พบว่ากฎหมายลูกตามมาตรา 305(5) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์และการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ก็ยังไม่มี
การประกาศใช้แต่ประการใด ทั้งที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน
นิติศาสตร์ ผู้แทนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย และผู้แทนภาคประชาสังคม รวมทั้งตัวแทนจาก
คณะกรรมการกฤษฎีกาจำนวนหลายครั้ง จนปรากฏเป็นร่างประกาศฯ นำไปเปิดประชาพิจารณ์และ
ปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน 2564 แต่จนถึง ณ เวลาก็ยังไม่มีประกาศกฎหมายอนุ
บัญญัติฉบับนี้แต่ประการใด

การยุติการตั้งครรภ์ถือเป็นบริการสุขภาพตามนิยามความหมายขององค์การอนามัยโลก ความ
ล่าช้าของกระทรวงสาธารณสุขในการจัดทำประกาศหลักเกณฑ์และการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก
ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 ทำให้ขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับผู้ให้บริการสุขภาพ
และสังคม ส่งผลผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่อายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์แต่ไม่ถึง 20 สัปดาห์ เสีย
โอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพตามสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายใหม่ที่บัญญัติขึ้นมานี้ นอกจากนี้
การชะลอการขับเคลื่อนความเข้าใจในภาพรวมเนื่องจากรอประกาศกระทรวงสาธารณสุข ยังส่งผลให้
ผู้หญิงจำนวนมาก รวมทั้งผู้ให้บริการสุขภาพ เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าการทำแท้งในอายุครรภ์ที่มากกว่า 12
สัปดาห์นั้นผิดกฎหมาย จึงแสวงหาการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยนอกกระบวนการบริการสุขภาพซึ่งทำให้เสี่ยงต่อ
สุขภาพและการสูญเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น สำหรับกลุ่มที่เลือกตั้งครรภ์ต่อไปภายใต้ความไม่พร้อมนั้น ขาด
ข้อมูลจากการปรึกษาทางเลือกที่สามารถขอรับความช่วยเหลือทางสวัสดิการสังคมเพื่อการเลี้ยงดูบุตรได้
หากเลือกตั้งครรภ์ต่อไป ทั้งที่การตั้งครรภ์ คลอด และเลี้ยงดูทารกในช่วงการแพร่ระบาดของโควิดในปี

โครงการ "การติดตามผลระบบบริการยุติการตั้งครรภ์
และพัฒนาวัดกรรมบริการวิถีชีวิต
ในบริบทกฎหมายยุติการตั้งครรภ์ฉบับใหม่"

ARSA

สมาคมพัฒนาเครือข่ายอาสา RSA
WWW.RSATHAI.ORG

2564 นับเป็นความท้าทายที่ยากยิ่ง และไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเกิดที่มีคุณภาพของกระทรวงสาธารณสุข

การที่กระทรวงสาธารณสุขไม่สามารถประกาศหลักเกณฑ์และการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือกได้ ยังส่งผลต่อการขับเคลื่อนความเข้าใจต่อกฎหมายอาญาว่าด้วยการทำแท้งฉบับใหม่ในภาพรวมด้วย ทั้งนี้พบว่าบุคลากรสุขภาพจำนวนมากยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในกฎหมายนี้ อาทิเช่น ยังคงเข้าใจว่าการทำแท้งผิดกฎหมายทุกกรณี หรือทำได้ถึงอายุครรภ์ 12 สัปดาห์เท่านั้น ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์จากความผิดพลาดก็ต้องไปแจ้งความกับตำรวจก่อนจึงจะได้รับบริการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าสถานบริการสุขภาพของรัฐจำนวนมากยังไม่เปิดบริการสุขภาพด้านการยุติการตั้งครรภ์ แม้ในอายุครรภ์ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ ซึ่งไม่มีความผิดพลาดใดๆ ส่งผลให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมจำนวนมากยังต้องใช้บริการทำแท้งเถื่อน ทั้งที่ประเทศไทยมีกฎหมายรองรับการทำแท้งที่ถูกกฎหมาย สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่าการแก้ไขกฎหมายนั้นอาจไม่มีผลทำให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่เลือกยุติการตั้งครรภ์ ได้รับการที่ปลอดภัยตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทางเครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงท้องไม่พร้อมร่วมกับสมาคมพัฒนาเครือข่ายอาสา RSA และภาคีดังมีรายนามข้างล่างนี้ จึงมีข้อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

1. เปร่งรัดให้ประกาศหลักเกณฑ์และการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก ตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยการยุติการตั้งครรภ์ มาตรา 305(5) มีการประกาศใช้โดยเร็ว ทั้งนี้หากสาระสำคัญของประกาศหลักเกณฑ์และการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือก แตกต่างจากฉบับที่เคยได้มีการทำประชาพิจารณ์ไปแล้ว ขอให้พิจารณาให้มีการทำประชาพิจารณ์อีกครั้งก่อนลงนามโดยรัฐมนตรี
2. ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนและสร้างความเข้าใจให้สถานบริการสุขภาพในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข ให้บริการยุติการตั้งครรภ์ด้วยเกณฑ์ที่สอดคล้องกับข้อกฎหมายตามมาตรา 305 ทุกอนุมาตรา โดยเฉพาะในกรณีที่อายุครรภ์น้อยกว่า 12 สัปดาห์ตามมาตรา 305 (4) ให้ได้รับการบริการจริงที่สอดคล้องกับสิทธิตามกฎหมาย เพื่อให้การทำแท้งเถื่อนลดและหมดไปจากประเทศไทย

3. สร้างและพัฒนาระบบส่งต่อบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ชัดเจนและเป็นจริง สำหรับโรงพยาบาลในระดับชุมชนที่ศักยภาพด้านการรักษามีอย่างจำกัด โดยเฉพาะในกรณีที่อายุครรภ์สูงกว่า 12 สัปดาห์ที่เข้าข่ายตามเกณฑ์ของกฎหมาย ให้เข้าถึงบริการได้อย่างไม่ชักช้าเนื่องจากอายุครรภ์ที่สูงขึ้นคือความเสี่ยงสุขภาพที่เพิ่มขึ้น
4. สร้างและพัฒนากลไกรองรับที่ชัดเจน สำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่เลือกตั้งครรภ์ต่อตาม มาตรา 305(5) ให้ได้รับความช่วยเหลือในด้านโอกาสการศึกษาและสวัสดิการสังคมอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถตั้งครรภ์ต่อ คลอดบุตร และเลี้ยงดูบุตรได้อย่างสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพของกระทรวงสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตอบสนองข้อเรียกร้องข้างต้นต่อสาธารณชนทั่วไปโดยเร็วด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.กตยา อาชนิจกุล) ผู้ประสานงาน
เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม
ในนามภาคีที่ร่วมลงนามต่อไปนี้

รายชื่อภาคีที่ร่วมลงนาม

1. สมาคมพัฒนาเครือข่ายอาสา RSA
2. กลุ่มทำทาง
3. สายด่วน 1663 มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
4. สมาคมเพศวิถีศึกษา
5. มูลนิธิเพื่อนพนักงานบริการ (SWING)
6. มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์
7. แผนงานสุขภาพผู้หญิงและความเป็นธรรมทางเพศ
8. เครือข่ายสุขภาพและโอกาส
9. เครือข่ายผู้หญิงในระบบหลักประกันสุขภาพมาตรฐานเดียว
10. Women Help Women, Thailand
11. Women on Web, Thailand (วีเม่น ออน เว็บ/ ประเทศไทย)
12. Queer Riot
13. V-Day Movement

14. มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม
15. มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล
16. มูลนิธิพัฒนาศักยภาพชุมชน(north net) จังหวัดเชียงใหม่
17. มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
18. สหทัยมูลนิธิ
19. เครือข่ายแรงงานเพื่อสิทธิประชาชน
20. เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม
21. เครือข่ายความหลากหลายทางเพศภาคอีสาน
22. คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย
23. สถาบันส่งเสริมบทบาทพ่อแม่เพื่อสังคม (สพมส.)
24. สถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา
25. สมาคมพรว (สมุทรสาคร)
26. สมาคมเครือข่ายพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สพร.)
27. องค์การสร้างสรรค์อนาคตเยาวชน
28. องค์การน้ำหวานหลากสี จังหวัดพะเยา
29. กลุ่มทีกะ พลังทวานส์ ชุมชนชายข้ามเพศ ทอม (FTX)
30. กลุ่มเยาวชนศิขรภูมิ (Sikhoraphom Youth)
31. กลุ่มคนวัยใส จังหวัดเชียงใหม่
32. สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายเพื่อการพัฒนา
33. เครือข่ายสร้างเสริมและพัฒนา Gender Studies and Justice in Thailand
34. เครือข่ายสลัมสี่ภาค
35. ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
36. มูลนิธิผู้หญิง